

कृषि अभियांत्रिकी / यांत्रिकीकरण योजने अंतर्गत
राज्य प्रोत्साहन पर (२५%) अर्थसहाय्य उपलब्ध
करून योजना सन २०१२-२०१३ मध्ये राबविण्यासाठी
प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : - कृयांयो - १६१२ / रा.हि. / प्र.क्र. १९९ / ४ अे,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२,
दिनांक : - ०३ जानेवारी, २०१३

संदर्भ :- १) शासन निर्णय क्रमांक : - कृयांयो - १६११ / रा.हि. / प्र.क्र. १७७ / ४ अे,
दि. १७ सप्टेंबर, २०११ व २९ मार्च, २०१२
२) शासन निर्णय, क्रमांक कृयांयो - १६१२ / प्र.क्र. १८३ / ४-अे,
दिनांक : - १३ जूलै, २०१२ व ०९ ऑगस्ट, २०१२
३) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र. कृउसं-७/ कृ.या १२-१३ / प्रस्ताव/राज्य हिस्सा/६५३/१२
दिनांक : - २४ जूलै, २०१२

प्रस्तावना :-

राज्यातील अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकऱ्यांना कृषि यांत्रिकीकरण करण्यास प्रोत्साहन देण्यासाठी सन १९८५-८६ पासून १००% केंद्र पुरस्कृत कृषि यांत्रिकीकरण योजना राज्यात राबविण्यात येत आहे.

सन २००९-१० पर्यंत राज्यामध्ये कृषि यांत्रिकीकरणास चालना देण्यासाठी १०० टक्के केंद्र पुरस्कृत कृषि यांत्रिकीकरण योजने अंतर्गत विविध औजारांचा २५ टक्के ते ५० टक्के अनुदानावर शेतकऱ्यांना पुरवठा करण्यात येत होता. राज्यातील विविध जिल्ह्यातील लोकप्रतिनिधी व पदाधिकारी यांच्याकडून कृषि यांत्रिकीकरणाची वाढती मागणी आहे. तसेच कृषि उत्पादकता वाढविण्यासाठी कृषि औजारांचे अनन्यसाधारण महत्व व केंद्र शासनाच्या अनुदानाची मर्यादा लक्षात घेऊन राज्य शासनामार्फत अतिरिक्त २५ टक्के अनुदानाची वाढ करून सरसकट ५० टक्के अनुदानावर कृषि औजारांचे शेतकऱ्यांना वाटप करण्याचे राज्य शासनाने नियोजित केले आहे. त्यानुषंगाने सन २०११-१२ मध्ये कृषि यांत्रिकीकरणाचा सरसकट ५० टक्के अनुदान वाटपाचा कार्यक्रम राबविण्यासाठी रु. ८५०.०० लाख (रु. आठ कोटी पन्नास लाख फक्त) निधीच्या कार्यक्रमास संदर्भाधीन अ.क्र. १ अन्वये मान्यता देण्यात आली होती. सन २०११-१२ मध्ये "ट्रॅक्टर" हा घटक ४२ टक्के व इतर कृषि औजारे ५० टक्के अनुदानावर वितरित करण्यात आली होती. ट्रॅक्टर या घटकाची वाढती मागणी विचारात घेऊन सन २०१२-१३ मध्ये ट्रॅक्टर या घटकासह सर्व कृषि औजारे ५० टक्के अनुदानावर वितरित करण्याचे शासनाने निश्चित केले आहे.

सन २०१२ - १३ मध्ये केंद्र शासनाने सदर योजनेकरिता कृति आराखड्यांतर्गत रु. १७४०.०० लाख (रु. सतरा कोटी चालीस लाख फक्त) निधीच्या कार्यक्रमास मान्यता दिली आहे. केंद्र शासनाने दिलेल्या मान्यतेस अनुसरून, सदर निधीस संदर्भाधीन अ.क्र. २ दि. १३ जूलै, २०१२ च्या शासन निर्णयान्वये रु. १७४०.०० लाख निधीच्या कार्यक्रमास प्रशासकीय व दि. ०९ ऑगस्ट, २०१२ च्या शासन निर्णयान्वये वित्तीय मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे. कृषि यांत्रिकीकरण योजनेतील औजारांना केंद्र शासनाच्या अनुदान मर्यादेव्यतिरिक्त प्रोत्साहनपर अतिरिक्त २५ टक्के अनुदान राज्य योजनेतून देऊन एकूण अनुदान मर्यादा

५० टक्के गृहीत धरून रु. १०७३.९७ लाख (रु. दहा कोटी त्र्याहत्तर लाख सत्याण्यव हजार फक्त) इतक्या राज्य हिश्याच्या कार्यक्रमास प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राज्यातील विविध जिल्ह्यातील लोकप्रतिनिधी व पदाधिकारी यांच्याकडून कृषि यांत्रिकीकरणाची वाढती मागणी आहे. तसेच कृषि उत्पादकता वाढविण्यासाठी कृषि औजारांचे अनन्यसाधारण महत्व व केंद्र शासनाच्या अनुदानाची मर्यादा लक्षात घेऊन राज्य शासनामार्फत अतिरिक्त २५ टक्के अनुदानाची वाढ करून सरसकट ५० टक्के अनुदानाने कृषि औजारांचे शेतकऱ्यांना वाटप करण्याचे राज्य शासनाने नियोजित केले असून सदरहू योजना राज्यामध्ये सन २०१२ - १३ मध्ये राबविण्याकरिता रु. १०७३.९७ लाख (रु. दहा कोटी त्र्याहत्तर लाख सत्याण्यव हजार फक्त) निधीच्या कार्यक्रमास शासनाची प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे. सदर योजना या शासन निर्णयाच्या सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट १ व २ नुसार राबविण्यात यावी.

२. या योजनेसाठी मंजूर केलेला रु. १०७३.९७ लाख निधी पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा आणि सन २०१२-१३ च्या मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

लेखाशिर्ष :-

मागणी क्रमांक डी -३,

२४०१-पीक संवर्धन

११३- कृषि अभियांत्रिकी

(००) (१६) कृषि अभियांत्रिकी / यांत्रिकीकरण करण्यासाठी प्रोत्साहनपर (२५%) अर्थसहाय्य

(२४०१ ८७३६) (राज्य योजना) (योजनांतर्गत)

३३ - अर्थसहाय्य

३. सदर योजना शासन निर्णय, क्रमांक कृयांयो-१६१२ /प्र.क्र.१८३/४ अे, दिनांक:- १३ जुलै, २०१२ नुसार वितरित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार राबविण्यात यावी. सदर योजनेंतर्गत अनुदानाचा लाभ देताना, सन २०१२-१३ मध्ये केंद्र पुरस्कृत कृषि यांत्रिकीकरण योजने अंतर्गत औजारे व संयंत्रे यांचा लाभ घेतलेल्या लाभार्थ्यांनाच सोबत जोडलेल्या परिशिष्टामधील नमूद घटकासाठीच या अनुदानाचा लाभ मिळेल याची दक्षता घेण्यात यावी.

४. या कार्यक्रमासाठी मंजूर केलेला निधी खर्च करण्यास कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. तसेच मंजूर निधीचे जिल्हा निहाय वितरण करण्यास कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना प्राधिकृत करण्यात येत असून या योजनेचा खर्च मासिक कॅश फ्लोच्या मर्यादेत राहिल याची दक्षता घेण्याची व संगणकीय अर्थसंकल्पिय प्रणालीद्वारे वितरित करण्याची जबाबदारी कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांची राहिल.

५. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे या योजनेचा मासिक आर्थिक व भौतिक प्रगती अहवाल प्रत्येक महिन्याला ५ तारखेपर्यंत विहित मुदतीत केंद्र शासनाला तसेच राज्य शासनाला सादर होईल याची दक्षता घेण्यात यावी.

६. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्र ३०० /१२ /व्यय- १ दि. २० डिसेंबर , २०१२ अन्वये व मा. अपर मुख्य सचिव (कृषि) यांच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संगणक साकेतांक २०१३०१०३१५३१५३३७०१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांदाने,


(वि.मा. बिवलकर)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

आयुक्त कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.(५ प्रती)

संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, पुणे.(१० प्रती)

जिल्हाधिकारी (सर्व)

सर्व सन्माननीय विधीमंडळ सदस्य द्वारा-विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)

सर्व संचालक/ सहसंचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्या.राजन हाऊस, प्रभादेवी, मुंबई-२५
विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व)

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व)

सर्व मुख्य वित्त व लेखाधिकारी (जिल्हापरिषद)

सर्व कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद

महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर (लेखा परिक्षा) /(लेखा व अनुज्ञेयता)

महालेखाकार (स्थानीय निकाय लेखापरिक्षा व लेखा), प्रतिष्ठा भवन, १०१ महर्षी कर्वे मार्ग, मुंबई-४०० ०२०
सर्व कोषागार अधिकारी

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य पणन महासंघ, मुंबई

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळ, मुंबई.

व्यवस्थापकीय संचालक, राष्ट्रीय कृषि व ग्रामीण विकास बँक, मुंबई

व्यवस्थापकीय संचालक, भूविकास बँक, मुंबई

अध्यक्ष सर्व जिल्हा परिषदा

माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.

नियोजन विभाग (का-१४३१) /मंत्रालय, मुंबई-३२

वित्त विभाग (व्यय-१ व अर्थसंकल्प - १३) / मंत्रालय, मुंबई-३२

ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२/

मा. राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव

मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव

निवडनस्ती

शासन निर्णय क्र. कृत्यांयो - १६१२ /रा.हि./ प्र.क्र. १९९ /४ अ, दि.०३ जानेवारी, २०१३ सोबतचे

परिशिष्ट क्र. १

अ क्र	वाब	केंद्र शासनाची मंजूर अनुदान मर्यादा		राज्य शासनाचे प्रोत्साहनपर अनुदान मर्यादा		केंद्र व राज्य शासन मिळून शेतकऱ्यांना एकूण अनुज्ञेय अनुदान	
		अनुदानाची टक्केवारी (किंमतीच्या)	उच्चतम आर्थिक मर्यादा (रु.)	अनुदानाची टक्केवारी (किंमतीच्या)	उच्चतम आर्थिक मर्यादा (रु.)	अनुदानाची टक्केवारी (किंमतीच्या)	एकूण उच्चतम आर्थिक मर्यादा (रु.)
१	ट्रॅक्टर	२५ टक्के	४५०००/-	२५ टक्के	४५०००/-	५० टक्के	९००००/-
२	पॉवर टिलर (८ एच.पी. पेक्षा जास्त एचपीचे)	४० टक्के	४५०००/-	१० टक्के	११२५०/-	५० टक्के	५६२५०/-
३	स्वयंचलीत औजारे/सयंत्रे	२५ टक्के	४००००/-	२५ टक्के	४००००/-	५० टक्के	८००००/-
४	अ)विशेष शक्तीवर चालणारी सयंत्रे/ औजारे	२५ टक्के	१५०००/-	२५ टक्के	१५०००/-	५० टक्के	३००००/-
	ब)विशेष शक्तीवर चालणारी सयंत्रे/ औजारे	४० टक्के	२००००/-	१० टक्के	५०००/-	५० टक्के	२५०००/-
५	मनुष्य चलित औजारे/सयंत्रे	२५ टक्के	२०००/-	२५ टक्के	२०००/-	५० टक्के	४०००/-
६	बैलचलित औजारे	२५ टक्के	२५००/-	२५ टक्के	२५००/-	५० टक्के	५०००/-
७	ट्रॅक्टर/ पॉवर टिलर चलित औजारे	२५ टक्के	१००००/-	२५ टक्के	१००००/-	५० टक्के	२००००/-
९	पॉवर थ्रेशर	२५ टक्के	१००००/-	२५ टक्के	१००००/-	५० टक्के	२००००/-
१०	डिझेल /इलेक्ट्रीक पंपसेट	५० टक्के	१००००/-	—	—	५० टक्के	१००००/-
११	पिकसंरक्षण औजारे						
अ	मनुष्य चलित	२५ टक्के	८००/-	२५ टक्के	८००/-	५० टक्के	१६००/-
ब	शक्ती चलित	२५ टक्के	२०००/-	२५ टक्के	२०००/-	५० टक्के	४०००/-
क	ट्रॅक्टर चलित	२५ टक्के	४०००/-	२५ टक्के	४०००/-	५० टक्के	८०००/-

Murti Bhagat

कृपया मागे पहावे

**शासन निर्णय क्र. कृयांयो - १६१२ / रा.हि./ प्र.क्र. १९९ /४ अ, दि. ०३ जानेवारी, २०१३ सोबतचे
परिशिष्ट क्र. २**

अ.क्र.	वाब	औजारे लक्षांक संख्या (भौतिक)	केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार आर्थिक तरतूद (रु. लाखात)	प्रोत्साहनपर राज्य हिस्सा आर्थिक तरतूद (रु. लाखात)	एकूण आर्थिक तरतूद (रु. लाखात)
१	२	३	४	५	६
१	ट्रॅक्टर	१३७३	६१७.८५	६१७.८५	१२३५.७०
२	पॉवर टिलर (८ एच.पी. पेक्षा जास्त क्षमतेचे)	४०७	१८३.१५	४५.७९	२३१.९७
३	स्वयंचलीत औजारे/ सयंत्रे रिपर, पॅडी ट्रान्सप्लांटर इ.	३०	१२.००	१२.००	२४.००
४	अ)विशेष शक्तीवर चालणारी सयंत्रे/ औजारे	५२८	७९.२०	७९.२०	१५८.४०
	ब)विशेष शक्तीवर चालणारी सयंत्रे/ औजारे	१३९२	२७८.४०	६९.६०	३४८.००
५	मनुष्य चलित औजारे/सयंत्रे	१३६५	२७.३०	२७.३०	५४.६०
६	बैलचलित औजारे	१२०४	३०.१०	३०.१०	६०.२०
७	ट्रॅक्टर/ पॉवर टिलर चालित औजारे	११९८	११९.८०	११९.८०	२३९.६०
८	पॉवर थ्रेशर	२२९	२७.४८	२७.४८	५४.९६
९	डिझेल /इलेक्ट्रीक पंपसेट	३२५६	३२९.८७	०.००	३२९.८७
१०	पिकसरक्षण औजारे				
	अ) मनुष्य चलित	८१४	६.५१	६.५१	१३.०२
	ब) शक्ती चलित	७१७	१४.३४	१४.३४	२८.६८
	क) ट्रॅक्टर चलित	३५०	१४.००	१४.००	२८.००
	आकस्मिक निधी	-----	-----	१०.००	१०.००
	एकूण	१२८६३	१७४०.००	१०७३.९७	२८१३.९७

भूमिकाचाऱ्ये